

אָמַר רַבִּי אַבָּא, לֹא סֵיִים בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא לְמִימַר חַיִּים,
 עַד דְּאַשְׁתַּכְּכוּ מַלּוּי, וְאַנָּא כְּתַבְנָא, סַבְרָנָא
 לְמַכְתַּב טְפִי, וְלֹא שְׁמַעְנָא. וְלֹא זְקִיפְנָא רִישָׁא, דְּנִהוּרָא
 הוּהוּ סָגִי, וְלֹא הוּהוּ יְכִילָנָא לְאַסְתַּכְּלָא. אֲדַהֲכִי
 אֲזַדְעֲזַעְנָא, שְׁמַעְנָא קָלָא דְקַאֲרִי וְאֲמַר (משלי ג) אַרְךָ יָמִים
 וּשְׁנוֹת חַיִּים וְגו'. שְׁמַעְנָא קָלָא אַחְרָא, (תהלים כא) חַיִּים
 שְׂאֵל מִמֶּךָ וְגו'.

כָּל הַהוּא יוֹמָא, לֹא אֶפְסִיק אִשָּׁא מִן בֵּיתָא, וְלֹא הוּהוּ
 מֵאֵן דְּמָטִי לְגַבִּיָּה, דְּלֹא יְכִילוּ דְּנִהוּרָא וְאִשָּׁא הוּהוּ
 בְּסוּחְרַנְיָה. כָּל הַהוּא יוֹמָא נְפִילָנָא עַל אַרְעָא, וְגַעֲינָא.
 בְּתַר דְּאֲזִיל אִשָּׁא, חֲמִינָא לְבוֹצִינָא קַדִּישָׁא קַדִּישָׁא
 הַקְּדָשִׁים, דְּאַסְתַּלַּק מִן עַלְמָא, אַתְעַטַּף שְׂכִיב עַל
 יְמִינָהּ, וְאַנְפוּי חַיִּיכִין.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, וְנָטִיל יְדוּי וְנָשִׁיק לִוְן, וְאַנָּא
 לְחִיכְנָא עַפְרָא דְתַחֲתֵי רַגְלוּי. בָּעוּ חַבְרַיָּא לְמַבְכִּי,
 וְלֹא יְכִילוּ לְמַלְלָא. שָׂאֲרוּ חַבְרַיָּא בְּבַכְיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרִיָּה נְפִיל תְּלַת זְמַנִּין, וְלֹא יְכִיל לְמַפְתַּח פּוּמִיָּה. לְבַתַּר
 פִּתַּח וְאֲמַר, אַבָּא אַבָּא. תְּלַת הוּוּ, חַד אַתְחַזְרוּ. הַשְׁתָּא
 תְּנוּד חַיּוֹתָא, צַפְרָאן טַאסִין, מִשְׁתַּקְעָן בְּנוֹקְבָאן דִּימָא
 רַבָּא, וְחַבְרַיָּא כְּלֵהוּ שְׁתֵּינִין דְּמָא.

קָם רַבִּי חַיָּיא עַל רַגְלוּי וְאֲמַר, עַד הַשְׁתָּא בּוֹצִינָא

קִדְיִשָּׁא מִסְתַּכַּל (ס"א מִשְׁתַּדֵּל) עֲלֵן. הַשְּׁתָּא לָאוּ הוּא עֲדָן,
 אָלֵא לְאַשְׁתַּדְּלָא בִיקְרִיָּה. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא,
 נִטְלוּ לֵיהּ בְּטִיקְרָא דִּסִּיקְלָא, מֵאֵן חָמָא (ס"א עֲרַעֲרָא וְעֲרַבּוּבָא)
 עֲרַבּוּבִיא דְחַבְרִיָּא, וְכָל בֵּיתָא הָוָה סָלִיק רִיחִין סָלִיקוּ
 בֵּיהּ בְּפוּרִיָּה, וְלֹא אֶשְׁתַּמְּשׁ בֵּיהּ, אָלֵא רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
 אַבָּא.

אַתּוּ טְרִיקִין, וּמֵאֲרִי תְרִיסִין דְּכַפֵּר צַפְרֵי וְטַרְדָּאן בְּהוּ (ס"א
 דְּצַפְרֵי וְטַרְדָּא וְהוּ) בְּנֵי מְרוֹנִיא, צְוּחִין בְּקִטְרִין, דְּחָשִׁיבוּ
 דְּלֹא יִתְקַבֵּר תַּמָּן. בְּתַר דְּנַפֵּק פּוּרִיָּא, הָוָה סָלִיק בְּאוּרָא.
 וְאַשָּׁא הָוָה לְהֵיט קַמִּיהּ, שְׁמַעוּ קָלָא, עוּלוּ וְאַתּוּ,
 וְאַתְכַּנְשׁוּ לְהֵילוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, (ישעיה נז) יבֵּא שְׁלוֹם
 יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם.

כַּד עָאֵל לְמַעְרְתָּא שְׁמַעוּ קָלָא בְּמַעְרְתָּא, זֶה הָאִישׁ
 מְרַעִישׁ הָאָרֶץ מְרַגִּז מַמְלָכוֹת, כַּמָּה פְּטָרִין בְּרַקִּיעָא
 מִשְׁתַּכְּכִין (ס"א וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין) בְּיוֹמָא דִּין בְּגִינָה, דִּנָּא רַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּמֵאֲרִיָּה מְשַׁתְּבַּח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא. זַפְּאָה
 חוּלְקִיָּה לְעֵילָא וְתַתָּא. כַּמָּה גְּנִיזִין עֲלָאִין מִסְתַּמְרָן לֵיהּ,
 עֲלֵיהּ אַתְמַר (דְּנִיָּאֵל יב) וְאַתָּה לֵךְ לִקְץ וְתַנוּחַ וְתַעֲמוּד
 לְגוֹרְלֵךְ לְקֵץ הַיָּמִין.

עַד פֶּאן הָאֲדָרָא קִדְיִשָּׁא זּוּטָא

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חֲבִיבֵינִי יִשְׂרָאֵל קָמִי קוֹדֶשׁ אַ בְּרִיךְ
 הוּא, בְּקִדְמִיתָא קָרָא לֹון גּוֹי קְדוֹשׁ, דְּכִתְיב, (דברים
 יד) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה וְגוֹ'. לְבַתֵּר קָרָא לֹון קְדוֹשׁ, דְּכִתְיב,
 (ירמיה ב) קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לֵי יִי רַאשִׁית (דף רצ"ז ע"א) תְּבוּאָתָהּ. מַה
 בֵּינֵן הָאִי לְהָאִי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, קְדוֹשׁ עֲלָאָה מְכַלָּא, דְּהַכִּי
 תְּנִינֹון, כַּד אַתְחַבְּרֹון כְּלָהוּ קְדוֹשֵׁי כַּחְדָּא, אַקְרוּן קְדוֹשׁ.
 וְכַלְהוּ סְלָקִין וּמְתַכְּנָשִׁין לְהַהוּא אַתֵּר עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי
 קְדוֹשׁ.

וּבְגִין כַּף ק' ק' ק' (קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ), קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אַתְעֲבִיד
 מְנַיִיהוּ. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל בְּתַלְתֵּי דְרַגִּין מִתְעַטְרוּן, כַּד
 אַתְחַבְּרֹון כַּחְדָּא, אַקְרוּן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לֵי יִי, דְּאִיהִי
 רַאשִׁית. וְהָא אֹוקִימְנָא תְּבוּאָתָהּ, בְּה"א. כָּל אֹוכְלִיו
 יֶאֱשָׁמוּ, מַאי כָּל אֹוכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא
 אַתְמַר, דְּכִתְיב, (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קְדוֹשׁ בְּשַׁגָּגָה.
 וְכִתְיב (שם) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קְדוֹשׁ, וְיִשְׂרָאֵל אַקְרוּן קְדוֹשׁ,
 בְּגִין כַּף כָּל אֹוכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְּכַלָּא, אַתְכְּלִיל
 בְּקְדוֹשׁ. (ס"א א') וְחַכְמָה עֲלָאָה קְדוֹשׁ אַקְרִי, וְכַד נְהִיר
 דָּא חַכְמָה עֲלָאָה, חַכְמָה דְּשְׁלָמָה נְהִיר. כַּמָּה דְּכִתְיב,
 (מלכים א ה) וַתֵּרֶב חַכְמַת שְׁלָמָה, דְּקִימָא סִיְהָרָא
 בְּאֶשְׁלָמוּתָא. וְהָא אֹוקִימְנָא. וְכַד אַתְבָּרְכָא מִיסוּד, הַכִּי

קָרִינָן לָהּ קִדְשׁ, דְּאִיהוּ אֲנֵהִיר בְּשְׁלִימוֹ. וְכֵד לָא אֲתִנְהָרָא
 מִתְעַטְרָא בְּאַשְׁלֻמוּתָא, קָרִינָן לָהּ רוּחַ הַקִּדְשׁ, וְלֹא
 אֲתִקְרִי קִדְשׁ כְּהֵוּא דְלְעִילָא. וְכֵד מִתְבְּרָכָא מֵהֵאֵי יְסוּד,
 וַיִּנְקָא לְכָל אֵינֶנּוּ דְלִתְתָא, אֲתִקְרִי אִם, כְּהֵיִא דְלְעִילָא.
 וְקָרִינָן לִיהּ קִדְשִׁים. וְכֵדִין קָרִינָן לִיהּ קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים,
 דְּבִיהּ כְּלָה דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מִלְּבָנוֹן כְּלָה וְגו'. מֵאֵי
 לְבָנוֹן. דָּא עֵדוֹן, דְּאֲתִלְבֵּן מִכָּל סְטָרִין. וְעֵדוֹן הָא יְדוּעַ
 לְגַבֵּי חֲבַרְיָא.

תָּאנָא, כְּתִיב כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא, מֵאֵי כִי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא כְּתִיב הָבוּ גוֹדֵל לְאַלְהֵינוּ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָבוּ גוֹדֵל, דָּא גְדוּלָה, הַצּוּר תָּמִים
 פְּעֵלוֹ, דָּא גְבוּרָה. כִּי כָל דְרָכֵיו מִשְׁפָּט, דָּא תְּפָאֲרַת. אֵל
 אֱמוּנָה, דָּא נִצַּח. וְאֵין עוֹל, דָּא הוּד. צְדִיק, דָּא יְסוּד.
 וַיִּשְׂר, דָּא צְדָק. הוּא כְּלָא שְׁמָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וּבְגִין כֶּף כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שֵׁם יְיָ מִמֶּשׁ. וּמִשָּׁה בְּהֵיִא שְׁעֵתָא גִלִּי
 לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. דְכְּתִיב, (דְּבָרִים לֵא) בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים
 שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם וְגו'. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, הֵהוּא זַכָּא
 דְחֻכְמַתָּא עֲלָאָה בֵּיהּ, כֵּד מְטִי יוֹמָא לְאַסְתִּלְקָא מֵעֲלָמָא,
 בְּעֵי לְגַלְאָה הֵהִיא חֻכְמַתָּא, לְאֵינֶנּוּ דֵי רוּחַ קַדִּישָׁא
 בִּינְיֵיהוּ. מִנְלָן. מִמִּשָּׁה. דְכְּתִיב בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה

אֲנֹכִי הַיּוֹם. וּכְתִיב, (שם) וְעַתָּה כְּתִבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה
הַזֹּאת וְגו'.

וְאִם לֹא, עָלֶיךָ כְּתִיב, (משלי ג) אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלְיוֹ.
כְּמָה דָּאתְ אָמַר, (משלי ד) כִּי לָקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם וְגו'.

(משלי ג) בְּהִיּוֹת לְאֵל יִדְךָ לַעֲשׂוֹת. עַד לֹא תִסְתַּלַּק מִן
עֲלֵמָא, וְלֹא אֲתִיִּיחֵיב לָךְ רְשׁוּתָא לְגַלְאָה.

אָמַר רַבִּי חֲזִינָא, הָאִי קָרָא אוֹלִיפְנָא מִנִּיהּ חֲכַמְתָּא
עֲלָאָה, וְהָכִי הוּא. אָבֵל סִיפִיָּה דִקְרָא, מְקַשֵּׁר
קְשָׁרָא דְמַהֲמִנּוּתָא, בְּמֵאֵי דְכְּתִיב הוּא. כְּמָה דָּאתְ אָמַר,
צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא. כְּלוּמַר הוּא כְּלָא. הוּא חַד בְּלֹא פְרוּדָא.
דְּאִי תִימָא כָּל הַנִּי סְגִיִּין אִינּוּן, חֲזַר וְאָמַר הוּא, כְּלָהוּ
סְלָקִין וּמִתְקַשְׁרִין וּמִתְאַחַדִּין בְּחַד. וְכֵלָא, הוּא הִיָּה, וְהוּא
הָהוּ, וְהוּא יְהֵא. וְהוּא חַד. בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
עָלְמִין. (על) עַד כֵּן מִתְקַטְרִין מְלִין, וּמִתְאַחַדִּין מְלִין
קַדִּישִׁין, דְשָׁמַא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

זְכָאָה חוֹלְקִיָּה מֵאֵן דְקָרִי לְמִלְכָּא, וְיַנְדַּע לְמְקָרִי כְּדִקָּא
יְאוּת. וְאִי אִיהוּ קָרִי וְלֹא יַדַּע לְמֵאֵן קָרִי, אֲתִרְחִיק
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִנִּיהּ, דְכְּתִיב, (תהלים קמה) קָרוֹב יְי' לְכָל
קוּרְאָיו וְגו'. קָרוֹב יְי' לְכָל קוּרְאָיו, לְמֵאֵן קָרוֹב. חֲזַר
וְאָמַר, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת, וְכִי אֵית מֵאֵן דְיִקְרִי
לֵיהּ בְּשִׁקְרָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא אִין, תְּהוּא מֵאֵן דְקָרִי וְלֹא

יִדַע לְמֵאן דְקָרִי. מְנַלְן. דְכְתִיב לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ
 בְּאֵמֶת. מֵאֵי בְּאֵמֶת. בְּחֹתְמָא דְגוֹשְׁפִנְקָא דְמִלְכָא, דְהוּא
 שְׁלִימוֹ דְכֹלָא. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֵמֶת לִיעֲקֹב
 חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וּבְגִין כֶּךָ לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת
 כְּתִיב. זַכָּא חוּלְקִיָּה דְמֵאן דְעָאֵל, וְנִפְק לְמַנְדַּע אֲרַחוּי
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (מְשַׁלִּי ד) וְאַרְח צְדִיקִים
 כְּאוֹר נֹגֵה וְגו'. וְכְתִיב (יִשְׁעִיָּה ס) וְעִמְךָ כָּלֻם צְדִיקִים וְגו'.
 תִּבְיָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַנִּי תְקוּנִין, וְכָל הַנִּי מְלִי,
 לְמַחְצְדֵי חֶקְלָא אֶתְמַסְרֵן. וְתַנִּינֵן, חִיִּיבִין כְּבִיכּוּל
 עֲבָדִין פְּגִימוּתָא לְעֵילָא. מֵאֵי פְּגִימוּתָא. כְּמָה דְכְתִיב,
 שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנֵי (דף רצ"ז ע"ב) מוּמִם דְהָא כָּל הַנִּי תְקוּנִין לֹא
 מִשְׁתַּכְּחֵי כְּדָקָא יָאוּת. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר, (יִשְׁעִיָּה נט) וַיִּלְבַּשׁ
 צְדָקָה כְּשָׂרִיין, וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר (ס) וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדֵי נָקָם
 תְּלַבּוּשֶׁת. אֵלָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה, בְּזִמְנָא
 דְיִשְׂרָאֵל זַכָּאן. לֹא זָכוּ, וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדֵי נָקָם וְגו'.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי מֵאֵי פְּגִימוּתָא. כְּמָה דְתַנִּינֵן, דְאַבְהֵן לֹא
 מְסַתְּפְקִין (ס"א מְסַתְּפָקוֹן) לְאַתְּבֵרְכָא מִהֵוּא שְׁקִיו
 דְנַחֲלָא. כָּל שְׁכָן בְּנִין. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנֵי
 מוּמִם. מֵאֵי לוֹ לֹא תְרִי זְמַנִּי. אֵלָא חַד לְעֵילָא, וְחַד
 לְתַתָּא.

וְהֵיִינוּ דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל זְמַנָּא דְחִיִּיבֵיָא סְגִיָּאוּ

בְּעֵלְמָא, כְּבִיכּוּל שְׂמָא קְדִישָׁא לָא מִתְבְּרַךְ בְּעֵלְמָא. וְכֹל
 זְמָנָא דְחֵיבֵיָא לָא סְגִיָּאוּ בְּעֵלְמָא, שְׂמָא קְדִישָׁא מִתְבְּרַךְ
 בְּעֵלְמָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) יִתְמוּ חַטָּאִים וְגו',
 בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, מְקַרָּא זֶה
 מִמֶּשׁ הוּא, דְּכְּתִיב שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנִיּוֹ מוּמָם. מֵאַן גָּרִים
 לְחַבְלוֹתָא דָּא. דוֹר עֲקֻשׁ וּפְתִלְתוּל, בְּגִין דְּאִינוּן חֵיבֵיָא
 וְדָרָא אֲשַׁתְּכַח הֵכִי.

בְּגִין כֶּף בְּתַר דְּאָמַר מִשָּׁה כָּל הַנִּי מְלִין, וְאֲדַכֵּר שְׂמָא
 קְדִישָׁא כְּדִקָּא יָאוּת, אָמַר וְדָאִי צְדִיק וְיִשָּׁר הוּא,
 מְלָה בְּתַקּוּנֵיהּ. אֲבָל שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנִיּוֹ מוּמָם. מֵאִי טַעְמָא
 הֵכִי. מְשׁוּם דְּאִינוּן דוֹר עֲקֻשׁ וּפְתִלְתוּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 לוֹ לֹא, כְּלוּמַר לְגַרְמֵייהוּ עֲבָדִין דָּא חֵיבִין, דְּגַרְמִין
 לְאִסְתְּלָקָא בְּרַכָּאן מֵעֵלְמָא. אָמַר רַבִּי אַבָּא, לוֹ לֹא, הָא
 אוֹקִימְנָא וְהֵכִי הוּא. מַה כְּתִיב בְּתַרֵּיהּ. הַלֵּי יִתְגַמְלוּ זֹאת,
 לְשַׁלְמָא גְמוּל דָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל אִינוּן
 טְבָאן דְּגָרִים לָהּ, וְעֵבִיד לְקַבְּלָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח, (ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ
 אוֹיְבֵיהֶם וְגו'. זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל עַמִּין
 עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּאִף עַל גַּב דְּאֶרְגִּיזוּ קָמִי
 מְאָרִיִּהוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעֵי לְשַׁבְּקָא לוֹן. דְּבְכָל
 אֲתַר דְּגָלוּ בֵּינֵי עַמְמֵיָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִמְהוֹן

בְּגִלוּתָא. הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ
אוֹיְבֵיהֶם וְגו'.

רַבִּי אָבָא אָמַר, וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם.

תָּא חַזִּי, כַּמָּה חֲבִיבוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיהוֹן
דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאָף עַל גַּב דְּגַרְמִין לְמַגְלִי בִּינֵי עַמְמֵיָא,
שְׂכִינְתָא לָא אֶתְעַדִּיאַת מְנַהוֹן לְעַלְמִין. דְּלֹא תִימָא
דְּאִינוּן בְּלַחֲוֹדֵיהוּ בְּגִלוּתָא מִשְׁתַּכְּחִין. אֶלָּא וְאָף גַּם זֹאת
עַמְהוֹן מִשְׁתַּכְּחִין. הֲדָא הוּא דְכָתִיב וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם
בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם וְגו'.

לְמַלְכָּא דְאַרְגִּזוּ עַל בְּרִיָּה, גָּזַר עָלֶיהָ עוֹנֶשָׁא לְאַתְרַחְקָא
מִנֶּיהָ, וְלִמְיֻזַּל לְאַרְעָא רְחִיקָא. שְׁמַעְהָ
מִטְרוּנִיתָא וְאָמְרָהּ, הוּאִיל וּבְרִי אָזִיל לְאַרְעָא רְחִיקָא,
וְשִׂדֵי לִיהָ מַלְכָּא מֵהִיכְלֵיהָ, אֲנָא לָא אֶשְׁבּוֹק לִיהָ, אוּ
תְרוּוּנָא כַּחְדָּא נִיתוּב לְהִיכְלָא דְמַלְכָּא אוּ תְרוּוּנָא כַּחְדָּא
נִיתִיב בְּאַרְעָא אַחְרָא. לְזַמְנִין, פְּקִיד מַלְכָּא עַל
מִטְרוּנִיתָא, לָא אֶשְׁכַּחַהּ. דִּהְוּוֹת אֲזֻלַּת עִם בְּרִיָּה, אָמַר,
הוּאִיל וּמִטְרוּנִיתָא תַמָּן, תְרוּוִיָּהוּ יְתוּבוּן.

וּבְזַמְנָא דְפְקִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִטְרוּנִיתָא, פְּקִיד
לָהּ בְּקַדְמִיתָא, וּבְגִינָה פְקִיד לְבְנוֹי. הֲדָא הוּא
דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ו) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְגו'. מֵאֵן גָּרִים דְּאֲנָא שְׁמַעְנָא עַקְתַּהוֹן. כְּבִיכּוּל,

מִטְרוֹנִיתָא. דְּדַכְרְנָא לָהּ. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (שמות ו) וְאִזְכּוֹר
 אֶת בְּרִיתִי. וְכְתִיב (שמות ב) וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְכֵד
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יַהְדֵּר לְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, מֵה פְתִיב.
 (דברים ל) וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ, דָּא
 מִטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד כְּתִיב, (תהלים פה) רָצִיתַי יי' אֶרְצֶךָ שַׁבַּת
 שְׁבוּת יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲלֵיִי תַגְמְלוּ זֹאת, בְּגִין דְּאִתּוֹן דוֹר
 עֲקָשׁ וּפְתִלְתוּל, אִתּוֹן הוֹיִתוֹן גְּרָמִין דְּתַגְלִי זֹאת
 בְּגִלוּתָא. הֲלֵיִי תַגְמְלוּ זֹאת. דָּא הוּא גְמוּל דְּעָבִיד
 עֲמֻכּוֹן, בְּכָל אֵינּוֹן נִימוּסִין דְּמִצְרַיִם, בְּכָל אֵינּוֹן אִתּוּוֹן
 דְּעָבִיד לְכוּ, דָּא הוּא גְמוּל דְּאִתּוֹן שְׁלָמִין לְהָאֵי זֹאת. מֵאֵן
 גְּרָם לְכוּן דָּא. בְּגִין דְּאִתּוֹן עִם נָבֵל וְלֹא חָכָם, וְלֹא
 מִסְתַּכְּלִין בְּכָל אֵינּוֹן טָבֵן דְּעָבִיד לְכוּ עַד הַשְּׁתָא.

הֲלֵיִי תַגְמְלוּ זֹאת, דָּא שְׁכִינְתָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא מְלִי,
 דְּתַנִּינּוּ, ה"א דְּבַהֲבְרָאם, (בראשית ב) זְעִירָא. ה"א
 דְּבַהֲלֵיִי רַבְרָבָא. וְהָא אִתְמַר דְּתַנִּיא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 ה"א דְּבַכָּל אִתְר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִקְרִי אִם. וְתַרִּי
 עֲלָמִין נִינְהוּ, דְּכְתִיב, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם.
 וְהָא תַנִּינּוּ בְרִזָּא דְקָרָא, (במדבר כח) בְּשֶׁמֶן פְּתִית רַבִּיעִית
 הֵהִין.

תַּנִּיא רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר, בְּכַמָּה אִתְרִי אִסְתַּכְּלָנָא,

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אַעְדֵי (דף רח"צ ע"א) רְחִימוּתָא מְנַיְיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, דְּבִכַל אַתְר דְּאֵינוּן הוּו, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בִּינַיְיהוּ. דְּכְתִיב, (ויקרא כו) לָא מְאִסְתִּים וְלֹא גְעֵלְתִים
 לְכַלּוֹתֵם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם. דֵּיִיקָא אִתְּם, בִּינַיְיהוּ עֲמָהוּן
 לָא אַעְדֵי מְנַיְיהוּ לְעֵלְמִין.

רְבִי יִצְחָק הוּו אֲזִיל בְּאַרְחָא, וּפָגַע בֵּיה רְבִי חֲזִיא, אָמַר
 לֵיה חֲמִינָא (להו) בְּאַנְפֵךְ, דִּהָא בְּמְדוּרָא דְשְׂכִינְתָא
 מְדוּרָךְ. מַאי פְּתִיב. (שמות א) וְאֵרַד לְהַצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם.
 וְאֵרַד, אֵרַד מִבְּעֵי לֵיה. וְאֵרַד בְּקַדְמִיתָא. אֵימְתִי. כַּד נַחַת
 יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. וְלָמָּה. לְהַצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם. דְּאֵלְמִלָּא לָא
 הוּו בִּינַיְיהוּ, לָא יְכַלִּין לְמַסְבֵּל גְּלוּתָא. כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר
 (תהלים צא) עֲמוּ אֲנֹכִי בְּצָרָה אֲחַלְצָהוּ וְאֶכְבְּדָהוּ.

אָמַר לֵיה, וְדַאי בְּכַל אַתְר דִּישְׂרָאֵל שְׂרִיין, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בִּינַיְיהוּ. וְכַל אַתְר דְּחַפְימִי דְרָא אֲזִלִין,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִיל עֲמָהוּן, דְּכְתִיב, (שם) כִּי מִלְּאֲכִיו
 יִצְוֶה לָךְ וְגו'. מְנַלְן דְּכְתִיב, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדֶרֶכּוֹ
 וְגו', וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאִם מַחְנֶה אֱלֹהִים זֶה. הַשְׁתָּא
 נִשְׁתַּתְּףָּ פַחְדָּא, וְנִיזִיל בְּאַרְחָא, דִּהָא יַדְעָנָא דְלֵאֲתֵר חַד
 אֲזִלִין, לְקַבְּלָא אַנְפוּי דְשְׂכִינְתָא. אָמַר לֵיה, וְדַאי. אָמַר
 רְבִי יִצְחָק, תְּנִינָן, שְׁלוּחֵי מִצְוָה אֵינוּן נִיזוּקִין, לָא
 בְּהִלְיַכְתָּן וְלֹא בְּחֻזְרְתָן. וְאֵינוּן לְאַתְחֻזָּא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲזִלִין, וְלֹא דְחִילָנָא.

עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כְּתִיב (בראשית ב) אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. הַשָּׁמַיִם, לְאֶכְלָלָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. וְהָאָרֶץ, לְאֶכְלָלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל מַה
 דְּלִתְתָּא, אֵינּוֹן אֶקְרוּן תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם מִנֵּיהּוּ.

אָמַר לִיה אִי הָכִי מַהוּ בְּהַבְּרָאָם, וְאִתְמַר בְּה' בְּרָאָם.
 אָמַר לִיה כִּלָּא חַד מְלָה, כַּד שָׁמַיִם אִתְחַבְּרוּ, הָאִי
 ה' אֶפִּיקַת תּוֹלְדוֹת, וְאֵינּוֹן אֶקְרוּן תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ. אָמַר לִיה אִי הָכִי, בְּמַאי אֻקְיַמְנָא בְּה' בְּרָאָם,
 בְּאַבְרָהָם. אָמַר לִיה כִּלָּא חַד מְלָה הוּא, בְּאַבְרָהָם, הֵיִינוּ
 הַשָּׁמַיִם, דְּמִתְמָן שְׂרִיִין לְאַתְפְּשֻׁטָא. בְּה' בְּרָאָם, הֵיִינוּ
 וְהָאָרֶץ, וְכִלָּא חַד מְלָה.

אָמַר לִיה, וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָא אֻלְיַפְנָא, דְּכְתִיב, אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְתַנִּינוּ, הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא
 בְּה', דְּכְתִיב בְּהַבְּרָאָם. וְהָעוֹלָם הַבָּא, נִבְרָא בִּי, דְּכְתִיב,
 (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. לְאֶכְלָלָא
 הַשָּׁמַיִם. אֶת הַגֶּן, לְאֶכְלָלָא אֶת הָאָרֶץ.

וְהָא אֻקְיַמְנָא, דְּכְתִיב, (שיר השירים ד) מַעֲיֵן גַּנִּים, דָּא הִיא
 הַשָּׁמַיִם, בְּאֵר מַיִם חַיִּים, דְּכְתִיב, (בראשית כז) וַיִּכְרוּ
 שָׁם עַבְדֵי יִצְחָק בְּאֵר, דְּכְתִיב (שם) וַיַּעַתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפּוּר
 בְּאֵר אַחֲרַת וְגו'. וְנוֹזְלִין מִן לְבָנוֹן, דְּאֵינּוֹן מִתְעַטְרִין
 לְעֵילָא, וְסִלְקִין בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא. דְּכְתִיב, (תהלים קח) פִּי
 גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֹסְדֶּךָ.

מִן לְבָנוֹן, מִתַּמָּן נִפְקִין לְבִינָה. וְנִגִּיד וְאֶתְמַשֵּׁךְ לְכָל
 זְוויִין, עַד דְּנִגְדִין אִינוֹן מִבוּעֵין, וְנִחְתִּין לְאֶתְכֻנָּשָׁא
 לְאַתֵּר דְּאֶקְרִי יִמָּא רַבָּא. דְּכֻתִּיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'. וְכֻתִּיב, (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר
 חוּצְבֹתֶם וְגו'. לְבַתֵּר כְּתִיב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּל אַחוּתִי
 כִּלְהָ וְגו'. וּמִכָּאן, נִפְיָקוּ תוֹלְדוֹת לְכָלֵּא. דְּכֻתִּיב,
 בְּהַבְרָאִם, בְּה' בְּרָאִם מִמֶּשׁ, בְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וְאַפִּילוּ בִיעֵקֵב מִמֶּשׁ. וְכָלֵּא חַד מְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּד אָנֹן יִתְבִּין לְקַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כִּלְהָ אֶתְמַר קַמִּיָּה בְּאַתְגַּלְיָא, וְלֹא אֶצְטְרִיכְנָא לְכָל
 הָאִי. אָמַר לִיָּה, לָאוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשָׂאֵר בְּנֵי נִשָּׂא, דְּכֻלְהוּ
 קַמִּיָּה, כְּשָׂאֵר נְבִיאֵי לְקַמִּי מִשָּׁה. עַד דְּהוּוּ אֶזְלִי, אָמַר
 רַבִּי חִיָּיא, כְּתִיב, (ישעיה מט) הִתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן
 בְּטָנָה וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, וְהָכָא מַאי קָא מִיִּירִי.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי בְקַטוּרָא דְחֻבְרֵיָּיא, סְמִיכָא לָא
 אֶסְמִכְנָא, אָנֹן מַה נִּימָא.

אָמַר לִיָּה, דְּהָא קָלָא דְרַמִּיזָא חַד, שְׁמַעְנָא יוֹמָא חַד, כִּד
 הוּוּ אֶזְלִינָא בְּאַרְחָא, וְלֹא יִדְעָנָא מַאֲן אָמַר, וְלֹא
 יִדְעָנָא מְלָה. וְתָא חֲזִי, ז' יוֹמִין הוּוּ דְחֻלִּישְׁנָא עַל דָּא,
 וְלֹא טְעִימָנָא מְדִי. וְהִשְׁתָּא אֶזְלִינָא
 לְגַבִּיָּה דְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּלִימָא לִי דִילְמָא אֶדְכֹּר. אָמַר

לִיָּהּ, דִּילְמָא הֵהוּא יוֹמָא דְהוּה אָזִיל רַבִּי אֶלְעָזָר לְגַבִּיָּה
 דְּחַמּוּי, וְהֵהוּא יוֹמָא אָזִילְנָא עִמִּיהָ, וְהָא אֲדַכְרְנָא מְלָה.
 תָּא חַזִּי, הָכִי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מְשִׁמִּיָּה דְאַבוּי, אָמְרוּ
 יִשְׂרָאֵל קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִיּוֹמָא דְנַפְלְנָא
 בְּגָלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁבִיק לָן בְּגָלוּתָא, וְאַנְשֵׁי
 לָן. הֵדָא הוּא דְכַתְיֵב, (ישעיה מט) וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזַבְנִי יְיָ וַיֵּי
 שְׁכַחְנִי. אָמְרָה שְׁכִינְתָא, הֵתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה, וְכִי
 יִשְׂרָאֵל דְאַקְרוּן בְּנִין, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
 לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. מֵרַחֵם בֶּן (דף רח"צ ע"ב) בְּטָנָה, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר,
 (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוּרֵק כְּלָה זֶרַע אֲמַת. גַּם אֱלֹהֵי
 תְשַׁכַּחְנָה, דְכַתְיֵב, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
 וְאַנְכִי לֹא אֶשְׁכַּחְךָ, מִכָּאן, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שָׁבִיק
 לִזְנוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְעַלְמִין.

תּוּ אָמַר, הֵתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן בְּטָנָה. דָּא הוּא
 רְזָא עֲלָאָה, דְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא מְלִין אֲלִין
 בְּשִׁמִּיָּה אֲחִידָן, כְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אַנְשֵׁי
 שְׁמִיָּה, דְהָא הוּא כְּלָא. כִּךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אַנְשֵׁי
 לִזְנוֹן לְיִשְׂרָאֵל דְאַיְנוּן אֲחִידָן בְּשִׁמִּיָּה מִמֶּש. אֲתַרְגִּישׁ רַבִּי
 חֲזִיא, אָמַר וְדַאי דָּא הִיא מְלָה. בְּרִיךְ יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא דְאַעֲרַעְנָא לָךְ, וַיִּדְעַנָּא מְלָה. וַיִּדְעַנָּא מֵאן הֵהוּא
 דְשִׁמְעַנָּא מִנִּיהָ.

וְתָא חֲזִי, דִּהְהוּא יוֹמָא דִּרְהִיטְנָא ד' מִיְלִי, וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא
 מֵאן הָוֵה. אָמַר לִיָּהּ, בְּגִין דְּעָאֲלָנָא בְּחַד מְעֵרְתָא
 דִּרְבִּי אֶלְעָזָר נְפִישׁ שְׁעֵתָא חֲדָא. קָרִי עָלֵיהּ רַבִּי חֵיִיא הָנִי
 קָרְאִי, (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע כִּשְׁחַר אֹרְךָ וְגו'. אִזּוּ תִקְרָא וִיִּי'
 יַעֲנֶה וְגו' אִזּוּ תִתְעַנֵּג עַל יִי' וְגו'.

(דברים לב) זְכוֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דוֹר וְדוֹר וְגו'. זְכוֹר
 יְמוֹת עוֹלָם, רַבִּי אַבָּא אָמַר, מֵאן יְמוֹת עוֹלָם. אֵינּוּן
 שִׁיתָא יוֹמִין, דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא בְּהוּ.
 דְּכַתִּיב, (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְי' וְגו'. שֵׁשֶׁת יָמִים,
 וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָא אֹקִימְנָא. בֵּינוּ שְׁנוֹת דוֹר וְדוֹר.
 כְּלוּמַר, אֵינּוּן יְמוֹת עוֹלָם, יִדְעוּ וְיִשְׁתְּמוּדְעוּ כָּל אֵינּוּן
 שְׁנִין וְיוֹמִין, וְכָל דְּרָא וְדָרָא, עַד דְּרָא דָּא דְּאֲתוּן קִיִּמִין.
 שְׂאֵל אָבִיךָ וְיִגְדֶךָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֲדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, הֲלֹא הוּא אָבִיךָ קִנְךָ. וְיִגְדֶךָ, וְהוּא יִגְלֶה
 עוֹמְקָא דְּחֻכְמָתָא. וּמֵאִי הִיא. אֶלָּא כֹּד אֵינּוּן שִׁיתָא יוֹמִין
 שְׁכֻלִּילוּ עֲלָמָא, לָא שְׁכֻלִּילוּ לִיָּהּ, אֶלָּא בְּגִינְךָ, דְּתִיתִי
 אֲנִתּוּ וְתִקִּיִּים אֹרִיִּיתָא. דְּתַנִּינּוּ, כָּל מַה דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, עַל תְּנַאי עֵבֵד, דְּכֹד יִיתוּן יִשְׂרָאֵל, אִי יִקְבְּלוּן
 אֹרִיִּיתָא יָאוּת, וְאִי לָא דִּיהֲדַר לִיָּהּ לְתַהוּ וּבְהוּ. וּבְגִין
 כֹּךְ, אֵינּוּן יְמוֹת עוֹלָם יִדְעוּ וְאִשְׁתְּמוּדְעוּן כֻּלָּא.

וְהָא תַנִּינּוּ, הִנְהוּ עֲנִפִי דְּאִילָנָא, הִיךְ מֵתְאַחֲדוּן בְּגוּ

אֵילָנָא, וְהָא אוֹקִימָנָא, כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַר לֹון,
 לְמִמָּנָן תְּרִיסִין, עַל שְׁאָר עַמִּין, וְאַתּוֹן מַה כְּתִיב. כִּי חִלַּק
 יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, דְּלֹא יֵהֵב לְהוּ לְרַבְרַבָּא, וְלֹא
 לְמִלְאָכָא, וְלֹא לְמִמָּנָא אַחְרָא, וְהָא עֵמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא נִסְב לְחוּלְקִיתָּהּ.

בְּאֵן אַתְר אֲשַׁכַּח לִיה. יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מִדְבָּר וּבִתְהוֹ יְלִיל
 יְשִׁימוֹן וְגו'. דְּכְתִיב, (יהושע כד) תֵּרַח אָבִי אַבְרָהָם וְגו'.
 וְאַקַּח אֶת אָבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם וְגו'. וּמִהֲכָא דְבַר לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ מִנֵּיהוּ, וְדָבַר
 לְהוּ בְּרַחֲמֵי, הֵדָא הוּא דְכְתִיב כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ וְגו'.
 (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא אֲשַׁכְּחָנָא
 מֵאֵן דְּחִיִּים עַל בְּנוֹי, כְּהָאֵי גִשְׂרָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן,
 כְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֵל הֵימִין וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמָאל.
 נֶשֶׁר בְּאֵן דְּיִכְתִּיָּהּ. בְּאַתְר דֵּי־עַקֵּב קָאִים. הֵדָא הוּא
 דְכְתִיב, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם. בְּהֵוּא אַתְר מִמֶּשׁ.
 מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי, וְדִינָא לְגַבֵּי
 אַחְרָנִין. כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַר לְבְנוֹי כְּנֶשֶׁר דָּא.
 מַה כְּתִיב יי' בְּדַד יִנְחֶנּוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר. הוּא בְּלַחֲדוּי,
 דְכְתִיב, (שמות יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם וְגו'. וְאִין עִמּוֹ אֵל
 נִכְר, דְּלֹא דְבַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לָא מְלָאָכָא, וְלֹא מִמָּנָא
 אַחְרָא, דְּאִינוֹן אַקְרוּן אֵל נִכְר. וְדָא הוּא דְאָמַר מִשָּׁה,

(שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה. הֲדָא הוּא
 דְּכִתִּיב, יי' בְּדָד יִנְחֵנוּ. הוּא בְּלַחֲדוּי, וְאֵין עֲמוּ אֶל נִכְר.
 זַכָּאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּבַר
 עֲמָהוֹן, (בְּיִשְׂרָאֵל) הָכִי עָלֵייהוּ פְּתִיב, (תהלים קלה) כִּי
 יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסֻגּוּלָתוֹ, וּכְתִיב, (שמואל א יב) כִּי
 לֹא יְטוֹשׁ יי' אֶת עַמּוֹ וְגו'. מֵאֵי טַעְמָא לֹא יְטוֹשׁ ה' אֶת
 עַמּוֹ. בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, בְּגִין דְּהָאֵי בְּהָאֵי אֶתְדַבֵּק. וְעַל
 דָּא לֹא יִשְׁבוּק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַכַל אֶתְר דְּאֵינֹון
 שְׂרִיין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמָהוֹן כְּמָה דְּאֹקִימָנָא.

(דברים לב) לוֹ חֲכָמוּ יִשְׁכִּילוּ זֹאת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַנִּי
 קָרְאֵי דְּהִכָּא, אוֹכְחֵי אֵינֹון, דְּאוֹכַח לְהוּ מִשֶּׁה
 לְיִשְׂרָאֵל, בַּר תְּהוּא שְׁמָא קְדִישָׁא, דְּגִלֵּי בְּשִׁירוֹתָא
 דְּמַלּוּי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְאֶפִּילוּ מַה דְּאוֹכַח לְיִשְׂרָאֵל,
 בְּכַלְלָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא הוּא, דְּלִית מְלָה בְּאוּרֵייתָא
 דְּנִפְיָק מִכְּלָלָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא. דְּאוּרֵייתָא כְּלָא שְׁמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינֹון.

וְהַנִּי קָרְאֵי יְדִיעָאן אֵינֹון. אַבְל בְּגִין דְּשְׁמָא (דף רצ"ט ע"א)
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּהָאֵי פְּרֻשָׁתָא,
 אֲצַטְרִיכְנָא עַד הַשְׁתָּא. וְהִכָּא הָא פְּתִיב, לוֹ חֲכָמוּ יִשְׁכִּילוּ
 זֹאת, זֹאת וְדָאֵי, וְהָא בְּכְמָה אֶתְר אוֹקִימָנָא הָאֵי, דְּאֵי
 יִשְׂרָאֵל יִנְדְּעוֹן הָאֵי, אֵיךְ זֹאת אֶחֱידָא בְּדִינּוּי לְאֶתְפְּרָעָא

מִן חֵי־בִיָּא, יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵי־תֶם, וַיִּסְתַּמְרוּ לְמַהוּי בָּהּ. כִּמָּה
דְּכַתִּיב, (איוב ב) וְאַרְץ מִתְקוּמָמָה לוֹ.

דְּבַר אַחַר לוֹ חֲכָמוּ יִשְׁכִּילוּ זֹאת. דְּאִיְהִי מִתְקַשְׂרָא בְּהוּ
בִישְׂרָאֵל, כַּד נִטְרִין פְּקוּדֵי אֹרִי־יָתָא, וַיִּתְבִּין עֲמָה
בְּשָׁלָם, יִנְדַּעוֹן דְּסִי־עֵתָא דְּהָאִי זֹאת עֲמָהוֹן, לְאַתְפָּרְעָא
מִשְׁנֵאִיהוֹן. וַיִּשְׂרָאֵל דְּאִינּוֹן זְעִירִין בִּינֵי עֲמָמִיא, יִנְדַּעוֹן,
אִיכָּה יִרְדּוּף אֶחָד אֶלְף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רַבָּבָה. וּמֵאֵן גָּרִים
לְהוּ. הָאִי זֹאת, דְּהָוָה בְּהוּ בְּשָׁלָם, כַּד עֲבַדִּין פְּקוּדֵי
אֹרִי־יָתָא. וְלַעֲלָמִין לָא אֶתְעַדִּי מִנִּי־הוּ, לְמַעַבְדַּ לְהוּ
נִוְקָמִין.

(דברים לב) אִם לָא כִּי צוּרִם מְכָרִם וַיִּי' הַסְּגִירִם. מֵאִי טַעְמָא
כִּי צוּרִם מְכָרִם. בְּגִין צוּר יִלְדֵךְ תִּשְׁי, דְּתִקְוֹנִין לָא
שְׂרָאֵן כְּדָקָא יָאוֹת בְּאַתְרֵי־הוּ. אִם לָא כִּי צוּרִם מְכָרִם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דָּא אֲבָרְהָם, כִּמָּה דְּאֹקִימְנָא, דְּאָמַר
אֲבָרְהָם יִתְחַיִּיבּוֹן יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְלָא יִיעֲלוֹן בְּגִיְהֵנָם
דְּתִרִין אֲלִין גָּלוּתָא וְגִיְהֵנָם, לָא יִסְבְּלוֹן יִשְׂרָאֵל. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶסְתַּכֶּם עַל יְדוּי, דְּכָל זְמָנָא דִּי יַחֲוּבוֹן
יִשְׂרָאֵל, יִפְלוֹן בְּגָלוּתָא, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בְּהוּ שְׁנֵאִיהוֹן. וּבְגִין
כֶּף, צוּרִם מְכָרִם וְדָאִי, וַיִּי' הַסְּגִירִם, וְאֶסְתַּכֶּם עַל יְדוּי.
תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאִי טַעְמָא אוֹכַח לְהוּ מִשֶּׁה
בְּהָאִי שִׁירָה הָכִי, בְּגִין דְּאִינְהוּ זְמִינִין לְמִיעֵל

לְאַרְעָא, וְלֹא־שָׂרִי בִּינֵייהוּ שְׂכִינְתָא, וּבְגִין כֶּךָ אוֹכַח לְהוּ
עַל הָאִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּתַרִּי אֲתֵרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין
לְאוֹכְחָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְחֲדָאן אוֹמוֹת הָעוֹלָם. חַד
דְּכַתִּיב, (הושע יב) וְרִיב לֵיִי עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל יַעֲקֹב
כְּדָרְכֵי וְגו'. שְׁמַעִין אוֹמוֹת הָעוֹלָם חֲדָאן, אֲמַרִּי, הַשְׁתָּא
יִשְׁתַּצוֹן מִעֲלָמָא, כַּד חָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִינּוֹן
חֲדָאן, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיהּ. בְּפִטְן עָקֹב אֶת אָחִיו וְגו'. כַּד
שְׁמַעִין, אֲמַרִּין, דָּא הוּא תְּשׁוּבָה.

לְאַתְתָּא דִּיהוּה לָהּ קִטְטָה בְּבֵרָה, אֲזִלְת לְמִקְבִּיל עָלֶיהָ
דִּינָא, חֲמָאֵת לְדִינָא דְאִין נַפְשִׁין. מִנֵּי־הוּ
לְאַלְקָאָה, לְצִלְבָא, לְאוֹקְדָא, אֲמַרְה וְיִי מַה אֲעֵבִיד מִן
בְּרָא. כַּד סִיִּים דִּינָא, אֲמַר לְהֵיִיא אִינְתוּ, אִימָא, מַה
אֲעֵבִיד לָךְ בְּרִיךְ, אֲמַרְה קוּבְלָנִי, עכ"מ.

(דברים לב) יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָר וּבִתְהוֹ, וְדָאִי לְבַתֵּר עֵבֶד
לְכָל אִינּוֹן קְלִיפִין, דִּיהוֹן כְּלָהוּ מִשְׁתַּעְבְּדִין לֵיהּ. עַד
הָכָא הָוָה כְּתִיב בְּהָהוּא סְפָרָא, דְּקִרְטָנָא אֲסִיָּא לְבַתֵּר הָוָה
רְשִׁים בְּהָאִי קָרָא, כָּל נְטוּרָא דְאֲצִטְרִיךְ אֲסִיָּא חֲפִים
לְמַעַבְד לְמַרְע דְּשָׁכִיב בְּבִי מְרַעִיהּ, בֵּי אֲסִירִי דְּמִלְכָא,
לְמַפְלַח לְמַאֲרִי עֲלָמָא.

דְּכַד אֲזִיל אֲסִיָּא חֲפִים לְגַבִּיָּהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָר

וּבַתְּהוּ יְלִיל יְשִׁימוֹן, מֵרַעִין דְּשִׁרְיִין עָלֶיהָ, אֲשַׁכַּח לִיהָ
 בְּאַסִּירוֹ דְּמִלְכָּא. אִי תִימָא הוּאִיל וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ס"א)
 יִפְקוּד לְתַפְשָׂא לִיהָ, דְּלֹא יִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ אֲבַתְרִיהָ.
 לָאוּ חָכִי, דְּהָא דָּוִד אָמַר, (תהלים מא) אֲשִׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל
 וְגוֹ', דָּל תְּהוּא דְּשָׁכִיב בְּבֵי מְרַעִיָּה. וְאִי אֲסִיא חֲפִים הוּא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיהָ בְּרַכָּאן, לְהַהוּא דְּיִשְׁתַּדַּל
 בֵּיהָ.

וְהַהוּא אֲסִיא, יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְצָן מַדְבָּר, בְּבֵי מְרַעִיָּה שְׁכִיב.
 וּבַתְּהוּ יְלִיל יְשִׁימוֹן, דְּאִינּוֹן מְרַעִין דְּחֻקִּין לִיהָ.
 מֵאִי אֲצַטְרִיךְ לִיהָ לְמַעַבְד. יְסוּבְּבִנְהוּ יְסוּבְּ סְבוּת, וְיִיתִי
 עֲלוּת, בְּגִין דְּיִמְנַע מִנִּיהָ אִינּוֹן מְלִין דְּנִזְקִין לִיהָ. יִקִּיז
 לִיהָ, וְיִפִּיק מִנִּיהָ דְּמָא בִּישָׂא. יְבוּנְנָהוּ יִסְתַּכַּל וְיִבִּין תְּהוּא
 מְרַעָּא מִמָּה הוּי, וְיִסְתַּכַּל בְּגִין דְּלֹא יִתְרַבִּי עֲלוּי, וְיִמְאַךְ
 לִיהָ. לְבַתֵּר יִצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינּוּ, בְּגִין דְּיִהָא נָטִיר כְּדִקָּא
 יָאוּת, בְּאִינּוֹן מִשְׁקִי, בְּאִינּוֹן אֲסוּוּתָא דְּאֲצַטְרִיכוּ לִיהָ,
 וְלֹא יִטְעִי (ס"א מִינִיּוּדוּ) בִּינִיּוּתָא. דְּאֶלְמְלִי יִטְעִי, אֲפִילוּ בְּמִלְּהָ
 חַד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָשִׁיב עַל תְּהוּא אֲסִיא, כְּאֶלוּ
 שְׁפִיךְ דְּמָא וְקַטְלִיהָ.

בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי, דְּאָף עַל גַּב דְּתְּהוּא בַּר
 נָשׁ אִיהוּ בְּבֵי אֲסִירִי דְּמִלְכָּא, וְאִיהוּ אֲסִיר בְּבֵי
 אֲסִירִי, דְּיִשְׁתַּדַּל בַּר נָשׁ עָלֶיהָ, וְיִסִּיעַ לִיהָ לְאַפְקָא לִיהָ

מִבֵּי אֲסִירֵי. וְהוּהוּ אָמַר הָכִי. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּן דִּינִין
 דְּבָנֵי עֲלָמָא לְעִילָא, הֵן לַמּוֹת הֵן (דף רצ"ט ע"ב) לְשָׂרוּשֵׁי, הֵן
 לְעֵקוֹר, הֵן לְעֵנוֹשׁ נְכָסִין, וְלֹאֲסוּרִין. מֵאֵן דְּאִתְחַזִּי
 לְעֵנוֹשׁ נְכָסִין, נִפְּל בְּבֵי מַרְעִיָה, וְלֹא יִתְּסִי, עַד דִּיתֵן כָּל
 מַה דְּאִתְגָּזַר עָלֶיהָ. כִּיּוֹן דְּאִתְעַנְשׁ בְּמִמוּנִיָה, וְיִהִיב כָּל
 מַה דְּאִתְגָּזַר עָלֶיהָ, אִתְּסִי, וְנִפְּק מִבֵּי אֲסִירֵי. וְעַל דָּא
 אֲצִטְרִיךְ לְאַשְׁתַּדְּלָא עָלֶיהָ דִּיתֵן עוֹנְשֵׁיהָ וַיִּפּוּק.

מֵאֵן דִּיתְחַזִּי לְשָׂרוּשֵׁי, יִתְּפִסּוֹן לִיָּה, וְיִהִיב לִיָּה בְּבֵי
 אֲסִירֵי, עַד דִּישְׁתַּרְשׁ מִכָּלָא. וְלִזְמַנִּין דִּישְׁתַּרְשׁ
 מִשְׁיִיפֵי, אוּ מַחַד מַנְיִיָּהוּ, וְלִבְתַּר יִפְקוֹן לִיָּה מִבֵּי אֲסִירֵי.
 מֵאֵן דִּיתְחַזִּי לַמּוֹת, הָכִי הוּא, דְּאִילוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא, וְכָל
 מִמוּנָא דְּעֲלָמָא לָא יִשְׁתַּזִּיב.

וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ לְאַסִּיא חֲפִים, לְאַשְׁתַּדְּלָא עָלֶיהָ, אִי
 יָכִיל לְמִיָּהֵב לִיָּה אֲסוּתָא מִן גּוּפָא, יָאוּת. וְאִי לָאוּ,
 יִתֵּן לִיָּה אֲסוּתָא לְנִשְׁמַתִּיָּה, וְיִשְׁתַּדַּל עַל אֲסוּתָא
 דְּנִשְׁמַתָּא. וְדָא הוּא אֲסִיא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל
 עָלֶיהָ בְּהֵאִי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאִתֵּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָא לָא שְׁמַעְנָא מֵאַסִּיא דָּא,
 וּמִסְפָּרָא דָּא. בַּר מִזְמַנָּא חֲדָא, דְּאָמַר לִי טִייעָא
 חֲדָא, דְּשָׁמַע לְאַבּוּי, דְּאַסִּיא חַד הָוּה בְּיוֹמוּי, דְּכַד הָוּה
 מִסְתַּפֵּל בְּבַר נֶשׁ, כַּד אִיהוּ בְּבֵי מַרְעִיָה, הָוּה אָמַר, דָּא

חַי וְדָא מֵת. וְהוּוּ אֲמַרִין עָלֶיהָ דְהוּא זַכָּאָה קְשׁוּט, דְחִיל
 חֲטָאָה. וְכָל מַה דְלָא יִכִיל (אצ"ל למזבן) לְמַדְבֵּק מַה
 דְאַצְטְרִיךְ, אִיהוּ הָוָה קְנִי, וְיִהִיב מְדִילִיהָ. הָוָה אֲמַרִין,
 דְלִית חֲפִים בְּעֵלְמָא כְּגִינִיהָ. וּבְצִלוֹתֶיהָ הָוָה עֶבֶיד יִתִיר,
 מִמָּה דְהָוָה עֶבֶיד בִּידוּי. וּכְדָדְמִי לָן, דָּא הָוָה הֵהוּא אֲסִיא.
 אֲמַר הֵהוּא טַיִיעָא, וְדַאי סְפָרָא דִילִיהָ בִידֵי אִיהוּ, דְקָא
 יִרִיתְנָא מֵאֲבִי אֲבָא, וְכָל מְלוֹי דְהֵהוּא סְפָרָא, כְּלָהוּ
 אֲתֵיִסְדּוֹן עַל רְזִין דְאֹרִייתָא, וְרְזִין סְתִימִין אֲשַׁכְחָנָא
 בֵּיהּ, וּמְלִין דְאֲסוּתָא סְגִיאִין, דְאִיהוּ אֲמַר דְלָא יֵאוּת
 לְמַפְעֵל לֹן, בַּר (א) אִיהוּ דְחִיל חֲטָאָה.

וְאִינּוֹן מִמָּה דְהָוָה עֶבֶיד בְּלָעָם, דְהָוָה לְחִישׁ לְחִישִין עַל
 מְרַע, וְהָוָה אֲמַר בְּפּוּמוּי וְאֲתִסִּי מִיד. וְכְלָהוּ בְרִיר
 לֹן בְּהֵהוּא סְפָרָא. וְאֲמַר, דָּא אֲסוּר, וְדָא מוּתָר לְמֵאן
 דְדְחִיל חֲטָאָה. בְּגִין דְמְרַעִין סְגִיאִין אֲמַר, דְתִלְיִיא
 אֲסוּתָא דְלֵהוֹן, בְּלְחִישׁוֹ דְפּוּמָא. וְאִינּוֹן מְסִטְרָא דְנַחֲשׁ,
 וּמְנֵהוֹן מְסִטְרָא דְקֶסֶם. וְכָל אִינּוֹן דְאֲסוּר לּוּמַר בְּפּוּמָא,
 וְאֲסוּר לְמַעַבְד בְּעוּבָדָא, הָוָה אֲמַר. עַד דְאֲשַׁכְחָנָא עַל
 מְרַעִין יְדִיעָאן דְאַצְטְרִיךְ לּוּמַר כֶּךָ. וּלְנִדְוִי בְנִדְוִי
 וּבְשִׁמְתָא, עַל הֵהוּא מְרַע. וְאִיהוּ תְוֹהָא סְגִי לְגַבְן.
 תְּדִי רַבִּי אֲלַעְזָר, וְחֲדוּ חֲבַרְיָא. אֲמַר רַבִּי אֲלַעְזָר, אִי
 הֵהוּא סְפָרָא הָוָה לְגַבְן נְחָמִי מַה אִיהוּ אֲמַר. אֲנָא

אִמְסַר בְּמִסְרָהּ, עַל מְנַת לְאַחֲזָאָה לְבוּצִינָא קְדִישָׁא.
 וְתַנְיִנֹן, אִמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵהוּא סִפְרָא הָוָה בְּיַדִּי תְרִיסַר
 יַרְחֵי, וְאֶשְׁכַּחנָא בֵּיהּ נְהוּרִין עֲלָאִין וְיִקְרִין. כַּד מְטִינָא
 לְאֵינֹן רְזִין דְּהָוָה מִבְּלָעָם תְּוֹהֵנָא.

יֹמָא חַד לְחִישָׁנָא בְּאַתְרַּ חַד, וְהוּוּ אֲתוּוֹן סִלְקֹן וְנַחְתָּן.
 עַד דַּחְמִינָא בְּחַלְמָא, וְאִמַר לִי, מַה לָּךְ לְמִיעַל
 בְּתַחוּמָא דְלָא דִילָךְ, וְלָא אֶצְטְרִיךְ לָךְ. אֲתַעֲרְנָא,
 וְאֲבֵאִישׁ קַמָּאי, עַל רְזִין סְתִימִין דְּהָוּוּ תַמְן. שְׁדַרְנָא
 לְהֵהוּא יוּדָאי, וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה שְׁמִיָּה, וְיִהִיבְנָא
 לִיָּה סִפְרָא.

וּבְרְזִין דְּבְלָעָם אֶשְׁכַּחנָא, מֵאֵינֹן שְׁמַהֲן דְּמִלְאָכִין דְּשִׁדְר
 לִיָּה בְּלָק, וְלָא הָוּוּ מִסְתַּדְרִין עַל תְּקוּנֵיהוּ כַּדְקָא
 יָאוּת. אֲבָל כַּמָּה זִינֵי אֲסוּוּתָא אֶשְׁכַּחנָא בֵּיהּ, דְקָא
 מְתַתְקֵנִי עַל תְּקוּנֵי אֹרִייתָא, וְרְזִין סְתִימִין דִּילָהּ.
 וְחִמִּינָא דְאֵינֹן בְּחִסְדוּתָא. וְצְלוּתִין וּבְעוּתִין לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּוּ. וְאִי תִימָא, דְּהָוָה עָבִיד אֲסוּוּתָא בְּפִסְוִקֵי
 אֹרִייתָא, אוּ בְרְזִין דְּאֹרִייתָא. חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא הָוָה
 אִמַר רְזִין דְּאֹרִייתָא, וְעַל הֵהוּא רְזָא אֶפִיק רְזִין
 דְּאֲסוּוּתָא, דְלָא חִמִּינָא כְּהֵהוּא גּוּוּנָא לְעֲלָמִין. אֲמִינָא
 בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְאֶחָפִים לְבְנֵי נֶשֶׁא מַחְכְּמָתָא דְלַעֲיִלָּא.

וּמֵאֵינֹן מְלִין דְּבְלָעָם נְסִיבְנָא, וְחִמִּינָא בְּהוּ דְלָא הָוָה
 בְּעֲלָמָא חֲפִים בְּחַרְשִׁין כְּגִינֵיהּ. אֲמִינָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא

דְּבַטַּל מֵעֲלָמָא חֲרָשִׁין, דְּלֹא יִטְעוּן בְּנֵי נָשָׂא מִבְּתַר
 דְּחִלְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְבַּרְךְ וַיִּתְעַלָּה שְׁמוֹ אֲמֵן.

(ע"כ). (מכאן חזור לפרשת בלק, אמר רבי אלעזר, בלעם חייבא, מאן קטיל ליה וכו', דף

קצ"ג ע"ב)

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן יְיָ לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

נעתק מספר זוה"ק הנדפס בליוורנו ע"י הגאון החסיד חיד"א זצ"ל

ישמח חיים

חדא"י נפשאי הנה אשור"ר ארש בלבנון ספר"א נהר שפיר"א דאתא מכלל יופי נקי מכל
 דופי תהלתו בפי כל בשר, יום ליום יביע. צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו. אלו הן
 הגוליות, גילת ורנן תתענג בדשן נפשם, האי דישנ"א. ולשונם תמהר לדבר צחות בשבח
 המגיע. איכו השתא יהבי רבנן עינייהו ומכווני דעתייהו הלא ברז"י שפ"ר התקונים מפני
 בירורי המדות, פועלי אמת וצדק. מפני שהכ"ל יפה, הוד לטובה וגם נצח לצפירת
 תפארה, בגבורות ישע רב חסד בחכמה, ובתבונה ודעת דתנו רבנן באימ"ה רבה וקל זיע.
 ושבחא אתיא ממיל"ה מדב"ר קד"ש, לקול תתו מעורר אהבה והשפי"ע בצחצחות ברומי
 עלמא עילאה, ונהרו"ת המושכין ביום טוב אבות על בנים. כי שם צוה ה' הברכה ערוכה
 בכ"ל כמסלת שדה אשר ברכו ה' יורש עש"ר ארי"ה הוא דרביע. הדור אתם ראו חזו
 שמ"ש מנהו הבריק ברקאי דבר חדש חידשו סופרים חכמים הזהירו בכ"ל, ומראה יאי
 ויאי כז"הר הרקיע. גם אשור"ר גלוה עמם, נסחי דווקני ובריא נהורין. סדרי בירורין הוו
 זהירין, מאימתי קורין. ויצא אל הדבר"ת ועלה יפי"ע. בכל הרואה זאת לפנים דפוס
 קושטנטינא במעלו"ת אח"ז משובח ומפואר, הא איכא כמה שני דפרי"ס ויהללוהו
 בשערים כי השב"ע השביע:

ואולם הנה זה בא הרב הר"ש בוזאגלו זלה"ה שדי ביה נרגא בשנותו את טעמו, מצמיח
 חסיר חליף יתיר אף מפקיע. עבר עובדא ושינה רוב הגהות דפוס קושטנטינא וזהרו
 מוכיח מידע ידיע. ובנסחו זהר מנטובה דבק לאהבה ודין גרמ"א אשר חשב שמגיה דפוס
 קושטא שינה מדעתו ופירושא אתמר מדויל ידיה והיטב חרה לו תוקע ומריע. ולדבר
 הזה יסלח, כי אני בעניי ידעתי מאן ניהו מר המגיה ולא הרים ידו, רק אשר מצא בנסחי
 גדולי ישראל ולהאי מילתא שבחו רבנן כי שיח וכי שיג לו, מומחה ופקיע.

איכו השתא מחזקינא טייבותא למע' המגיהים אשר על עומדם יעמודו בשינויי הרש"ב
 ונסחי הרמ"ז בכ"י לברר אוכל לדון ולהכריע. והלא מראש הודעתי דזמנין דמשכחת
 איזה הגהה מאי"ן באת מיני קטניו"ת כמו עשב מזריע. ויברך דוד הוא הקטן לגומרה של
 תורה ברוך אל ההודאות ומרומם על כל ברכה ותהלה בזמירות נריע.

בקול תודה (לפ"ק) לעושה נפלאות למופת ולאות האל למושעות כי אלהים יושיע. יאר

פניו אתנו ויאיר עינינו בתורתו תורת חיים: